

Stát si objednává u krajů a obcí službu, kterou plně nehradí. Nyní chce příspěvek ještě více zkrátit.

5.6.2023 - Martin Netolický | Krajský úřad Pardubického kraje

Konsolidační balíček, který vzbudil emoce, má pokračování. Nyní jednotlivá ministerstva přemýšlí, kde ušetřit. Není nic jednoduššího, než převést zodpovědnost na ty, kteří se nemohou bránit. Nejen občany, ale i samosprávy - obce a kraje. Minulá sněmovna téměř rozvrátila státní rozpočet hlasy tehdy vládního hnutí ANO a opoziční ODS a SPD (dnes se situace obrátila), přestože poptávka po zrušení superhrubé mzdy bez adekvátní kompenzace pro veřejné finance nebyla, respektive jsem ji nezaznamenal.

Výpadek 100 - 115 miliard korun prakticky znamenal výpadek jakékoliv rezervy pro případ krize, která pandemií Covid-19 neskončila, naopak se prohloubila ukrajinským konfliktem. O problémech s daňovými příjmy pro samosprávy v příštích letech jsem psal nedávno. Nyní ale přichází další informace, které budou znamenat další propady v příjmech samospráv, což se patrně může projevit i omezením investic obcí a krajů. Tím si zaděláváme na poměrně velký průšvih. Stát slíbil, že bude sám na sobě šetřit. Fajn. Sice se domnívám, že by stačilo dokončit reformu veřejné správy, která před dvaceti lety skončila zrušením okresních úřadů a přesunem kompetencí na obce a kraje, nicméně předpokládaná poslední fáze se nikdy neuskutečnila. Měla spočívat v redukci ústředních orgánů státní správy a ministerstev právě na základě přesunu kompetencí do území. Kapříci si přece rybník nevypustí. Takže namísto snížení aparátu na centrálních pražských úřadech, časem došlo k jejich dalšímu bobtnání.

A právě tady jsou skryté zdroje, které se nikdo nesnaží dvě desetiletí nalézt. Nemyslím tím avizované snížení o 5 % a deset miliard. To opravdu nebudou ty zásadní úspory ve dvoubilionovém státním rozpočtu. Třetí fáze reformy měla být koncepční změnou systému řízení ústředních orgánů v decentralizovaném demokratickém státě. Bohužel. Nic. Že úspory ale stát chystá prostřednictvím příspěvku na výkon státní správy pro obce a kraje, to nikde nezaznělo. Ministerstvo chystá na příští rok namísto avizovaného zvýšení příspěvku o 5 % naopak snížení o 5 % oproti současnému stavu. Samosprávy nemají problém hledat vnitřní rezervy a zdroje. Určitě by to bylo možné, pokud by stát platil za agendy, které pro něj vyřizují obecní a krajské úřady plné náklady. Za situace, kdy stát platí za služby "objednané" u obcí a krajů přibližně 50 % skutečných nákladů, pak těžko šetřit na vnitřní správě.

O jaké agendy jde? U obcí o občanky, cestovní pásy, stavební úřady, životní prostředí, památkovou péči, školství, živnostenské úřady, apod. U krajů jsou to některé agendy v oblasti zdravotnictví, školství, památkové péče, životního prostředí,... Co úspory na nepokrývajícím příspěvku mohou způsobit? Náhrada se bude hledat ve snížení výdajů. Hrozí, že samosprávy budou muset sáhnout do investic. To ovšem není dobrá zpráva pro hospodářství. Veřejný sektor se podílí na tvorbě HDP až 40 %. Jeho součástí jsou jak obce, tak kraje. Může to znamenat minimálně stagnaci. Pokud k tomu přičteme ohlášené snížení rozpočtového určení daní pro obce i kraje a k tomu i omezení dotačního titulu na opravy silnic nižších tříd ze Státního fondu dopravní infrastruktury pro kraje, pak to bude solidní zásah.

Podtrhuji, že samosprávy, ani občané nestojí za problémy státního rozpočtu. Zrušení superhrubé mzdy v podobě, v jaké bylo schváleno, bylo rozhodnutí veskrze populistické, ideologické v roce, kdy se některé strany nezodpovědně snažily hezknout před veřejností. Máme to zpět i s úroky. Proč ale

mají doplácet samosprávy, když u tohoto nápadu nestály? To opravdu nevím. Upozorňoval jsem na možné obtíže, vyzýval jsem tehdy koaliční sociální demokracii, aby odešla z vlády a nepřihlížela destrukci veřejných financí. Bohužel doplatila na promarnění poslední šance cenou pro politickou stranu nejvyšší - musela se poroučet ze sněmovny. Vláda je nyní nucena dělat škrty, které vůbec nemusely nastat, pokud by se zbrkle nehazardovalo se stabilním daňovým systémem. Takže milý státe, respektive jeho představitelé, vraťme se ke skutečnému koncepčnímu zeštíhlení, které bylo po roce 2002 avizováno na základě proběhlé decentralizace, a nehledejme úspory, kde úplně nejsou. Zvláště když není zapláceno za vykonávané služby. Stačí oprášit a aktualizovat již připravené kroky. O digitalizaci ani nemluvím. I ta se nám pořád příliš nedaří...

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/120948/stat-si-objednava-u-kraju-a-obci-sluzbu-kterou-plne-nehradi-nyni-chce-prispevek-jeste-vice-zkratit->